

شاعران خراسان

علی اصغر داوری

به خدا عشق به رسوا شدنش می‌ارزد
و به مجنون و به لیلا شدنش می‌ارزد
دفتر قلب مراواکن و نسامی بسنویس
سند عشق به امضا شدنش می‌ارزد
گرچه من تجربه‌ای از نرسیدن هایم
کوشش رود به دریا شدنش می‌ارزد
کیستم؟ باز همان آتش سردی که هنوز
حتم دارد که به احیا شدنش می‌ارزد
با دو دست تو فروریختن دم‌به‌دم
به همان لحظه برپا شدنش می‌ارزد
دل من در سبیدی عشق به نیل تو سپرد
نگهش دار به موسی شدنش می‌ارزد
سال‌ها گرچه که در پیله‌بماند غمــز لم
صبر این کرم به زیبا شدنش می‌ارزد

***

علیرضا نهنشاهی

شده یک روز سرد پاییزی
مرگ، امید آخرت باشد
آن چه در خاک دفن می‌کردی
پاره‌های برادر ت باشد

شده در نیمه‌های آذرماه
نیمی از تو بدل به آب شود
آن که رفته است و بر نمی‌گردد
دوستت، نیم دیگر ت باشد

خیره در نقطه‌ای بمانی و بعد
از درون شقه‌شق باشی و بعد
یک طرف آفتاب چشمانت
یک طرف چشمه سرت باشد

بنشین بیینی ای بیداد
صورتش مثل برگ سدر شده
دیدن چشم‌های رک زده‌اش
پلک تا پلک، کيفرت باشد

بنشین، نه شیون و نه سکوت
دل تنگ‌تورا نکان ندهد
خاطراتی که در سرت داری
زخم‌های مکررت باشد

از توای دوست بیش از این‌ها ه
از جهان لاله‌الا...
آن چه در دل بماند و نرود
زخم‌ا... اکبرت باشد

پاشو از خاک تیره سر بردار
کلماتی بگو که می‌خواهم
آخرین جمله‌ای که می‌شنوم
از دهان معطرت باشد

***

محمد صابری تولایی

پدرم هر غروب از سر کار
آسمان را به خانه می‌آورد

غربت دست‌های خالی او
بوی نان را به خانه می‌آورد

صورت تیره، ریش و موی سپید
قطرات ز مخت خون و عرق

مادیان سیاه بر گرده
سبلان را به خانه می‌آورد

چای و قلیان به راه بود و پدر
اسب می‌شد برای سر مه و سیب

باز این مهربان دست‌آموز
هیچ‌آن را به خانه می‌آورد

بر سر سفره جای‌تان خالی
روزهای بدون بعد از ظهر

کیفمان کوک بود وقتی که
میهمان را به خانه می‌آورد

آه! آن شب شب سیاه حسود
مادر از ترس دار قالی شد

چشم‌های پدر درشت شدند
کوچه، خان را به خانه می‌آورد

پدرم رفته بود صبحی زود
با همان میهمان ناخوانده

او که بار بار بدلول خودش
ناگهان را به خانه می‌آورد

ناگهان ز دبه کوه از غصه
و من از انتظار دق کردم

دو شب بعد نعش خونی او
مادیان را به خانه می‌آورد

نامیرایی خالق عاشقانه‌های آرام

پرونده‌ای درباره آثار و فعالیت‌های نادر ابراهیمی، نویسنده، شاعر و فیلم‌ساز معاصر که ۱۴ سال پس از درگذشتش، کتاب «یک عاشقانه آرام» او به چاپ هفتادم رسیده است

الیه ارانیان

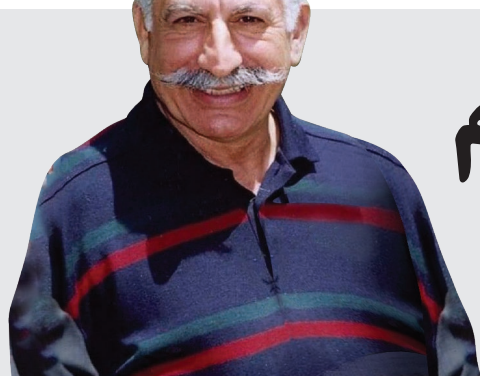
calture@khorasannews.com

■ **همسر نادر ابراهیمی، بازگیر سربال «آتش بدون دود»**

یکی از رمان‌های چند جلدی محبوب فارسی، «آتش بدون دود» نادر ابراهیمی است؛ رمانی که اگرچه با بالا رفتن قیمت کاغذ، شاید خریدنش برای خیلی‌ها غیر ممکن باشد، اما می‌توان دست کم آن را از کتابخانه‌ای به امانت گرفت، نسخه الکترونیکی‌اش را خرید یا به کتاب صوتی‌اش گوش داد. این رمان مهم ادبیات معاصر برای نویسنده‌اش، جایزه «نویسنده برگزیده ادبیات داستانی ۲۰ سال بعد از انقلاب» را به ارمغان آورد و جایزه نخست «تعلیم و تربیت یونسکو» و جایزه کتاب برگزیده سال ایران را هم از آن خود کرد. نادر ابراهیمی پیش از انقلاب، زمانی که هنوز جلد‌های چهارم تا هفتم «آتش بدون دود» را ننوشته بود، آن را در قالب سربال تلویزیونی هم ساخت که مخاطبان بسیاری در زمان خودش داشت. این رمان روایت دلدادگی «گالان» و «سولماز» است و نویسنده همسرنادر ابراهیمی در نسخه تلویزیونی «آتش بدون دود» آغاز می‌شود، نه با «شهر آهو خانم» علی محمد افغانی. دیگر این که فرزانه منصور، همسر نادر ابراهیمی در نسخه تلویزیونی «آتش بدون دود» نقش شخصیت «مارال» را ایفا کرده است.

■ **از ترانه‌سرایی تا همکاری با محمد علی کشاورز**

شاید کمتر کسی بداند ترانه مشهور «ما برای آن که ایران خانه خوبان شود» را که بیشتر ما با صدای استاد محمد نوری در خاطر داریم، نادر ابراهیمی سروده است، ترانه‌ای که با شنیدنش

احساس شغف و غرور می‌کنیم و دوست داریم بارها و بارها زمزمه‌اش کنیم: «ما برای پرسیدن نام گلی ناشناس / چه سفرها کرده‌ایم / ما برای بوسیدن خاک سرقله‌ها / چه خطر‌ها کرده‌ایم / ما برای آن که ایران گوهری تابان شود / خون دل خورده‌ایم». این ترانه را ابتدا علی‌خداوند و برایش آهنگ ساخت و بعد از آن، زنده‌یاد محمد نوری آن را بازخوانی کرد. نادر ابراهیمی، علاوه بر شاعری و ترانه‌سرایی، فیلم‌سازی هم می‌کرد؛ نمونه‌اش کارگردانی سربال تلویزیونی «آتش بدون دود» که گفته‌می‌شود در زمان پخش آن، خیابان‌ها خلوت می‌شده است. در این سربال ۳۲ قسمتی، بازیگرانی مانند محمد علی کشاورز، اکبر نجانبور، مهری مهرنیا، جمشید گرگین، مسعود ولد بیگی، منوچهر احمدی و جعفر والی ایفا نقش کردند. نویسندگی و کارگردانی فیلم سینمایی «صدای صحر»ا، نویسندگی و کارگردانی فیلم مستند «علم کوه و تخت سلیمان»، نویسندگی و کارگردانی فیلم مستند «گل‌های وحشی ایران»، نویسندگی و کارگردانی فیلم داستانی «پدر در کوهستان»، نویسندگی و کارگردانی ۵۰ ساعت از مجموعه تربیتی آموزشی «سفرهای دور و دراز ه‌ای و کامی در وطن»، نویسندگی و مشاوره کارگردانی و تدوین مجموعه ۱۳ قسمتی «جمعه خنین مکه»، نویسندگی و کارگردانی فیلم سینمایی «روزی که هوا ایستاد»، نویسندگی فیلم‌نامه فیلم سینمایی «دست شیطان» و دو فیلم‌نامه چاپ شده: «صدای صحر» و «آخرین عادل غرب» از دیگر فعالیت‌های نادر ابراهیمی در سینماست.

■ **«مردی در تبعید ابدی»**

منبع سربال «روشن‌تر از خاموشی»
کتاب‌خوان‌هایی که علاقه‌مند به خواندن آثار عاشقانه ادبی هستند، کتاب «چهل‌نامه کوتاه

جهان بینی سطحی غزل امروز

در گفت‌وگو با بهمن صباغ زاده شاعر جوان خراسانی به بررسی ضعف‌ها و قوت‌های غزل امروز پرداخته‌ایم

شعرشان فریاد می‌زدند. بی‌گمان وقتی شعر این بزرگان، کنار شعر شاعران زمان ما قرار گیرد این ضعف در شعر امروز به‌روشنی دیده می‌شود. وی خاطرنشان می‌کند: شعر شاعران امروز بسیار به‌همدیگر شبیه شده است. بیشتر شاعران امروز یک‌شکل صحبت می‌کنند

روان و صمیمی آن است. اگر در تاریخ ادبیات از غزل‌های رودکی و شهید بلخی تا شاعران جوان امروز مطالعه کنیم، زبانی به‌روانی زبان غزل‌های امروز پیدا نمی‌کنیم. اگرچه در سبک هندی، زبان شعر به زبان عامیانه نزدیک شده است و کلماتی مانند «کباب» که در شعر آن زمان کاربردی نداشت توسط صائب و شاعرانی از این دست وارد شعر شد؛ اما این به‌روزرسانی‌ها در حدنجو کلمه بود.

■ **شاعران امروز چه گفتن؟**

رافا موش کرده‌اند
وی می‌افزاید: در تاریخ ادبیات، شاعران اندکی داریم که ارزش نحو زبان را فهمیده باشند. سعدی و فرخی سیستانی جزو همین اندک افراد ای هستند که در نحو زبان اعجاز‌هایی داشته‌اند؛ اما در شعر عصر ما انگار تمام شاعران، خواسته یا ناخواسته متوجه این اصل مهم شده‌اند و در شعر امروز

کمتر با بیت‌های پیچیده مواجه می‌شویم و زبان صمیمی روان شعر امروز را می‌توان مهم‌ترین حسن آن دانست. از طرفی همین زبان، آفت شعر امروز نیز به‌شمار می‌آید، زیرا «چه گفتن» به حاشیه رفته و بیشتر به‌چگونه گفتن توجه شده است. به عبارتی روشن‌تر شعر بسیاری

محمد بهمودی نیا

calture@khorasannews.com

سال ۱۳۹۸ کتابی با نام «غزل‌های عزیز من» توسط انتشارات فصل پنجم منتشر شد. کتابی که به‌سرعت نام بهمن صباغ زاده را به‌عنوان یک غزل‌سرای جوان بر سر زبان‌ها انداخت. شاعری که در ۱۵ بهمن ۱۳۵۸ در محله عیدگاه مشهد متولد شد و اکنون در تربت حیدریه زندگی می‌کند. بهمن صباغ زاده از دوران دبیرستان شعرهایی نوشت که به گفته خودش زبانی قدمایی داشت. بعد از دوران دانشجویی به دلیل نسبت خویشاوندی‌اش با محمد قهرمان (از سرآمدان شعر خراسان) به جلسات خانگی این شاعر شناخته‌شده رفت. اوسنه‌های تربت حیدر، یعنی از دیگر فعالیت‌های صباغ زاده به‌شمار می‌آید.

■ **زبان غزل امروز، روان‌ترین زبان در تاریخ ادبیات**

بهمن صباغ زاده که اغلب شعرهایش را در قالب غزل سروده است و دستی در نقد بررسی شعر دارد، درباره غزل امروزی می‌گوید: غزل امروز چند حسن بی‌نظیر دارد که مهم‌ترین آن‌ها زبان

ادب و هنر

معرفی کتاب

نگاه تعلیمی در شعر
با «سیر و سلوکی در شعر ایثار»

مجموعه شعر «سیر و سلوکی در شعر ایثار» سروده‌های حسین بردبار یزدی، شاعر، روزنامه‌نگار و پژوهشگر است که می‌کوشد با بیانی ساده و روان با رویکردی به سبک تعلیمی برخی از نکات را با الهام از

آموزه‌های قرآنی در فضای ایثار و شهادت به‌نسل جوان امروز یادآوری کند. این کتاب که توسط انتشارات «بیکتاب» در پنج فصل منتشر شده شامل موضوعاتی متنوع در قالب غزل، رباعیات و دوبیتی است که مضامین این شعرها در فضای ایثار و شهادت، عرفانی، اخلاقی، انتقادی و اجتماعی است. این کتاب با غزل «آرزوی شهادت» شروع می‌شود. همچنین «مرد راه‌عشق» دیگر سروده‌این شاعر است که توصیفی از ادع شهید علی جوکار از شهدای مدافع حرم با خانواده و فرزندانش است. غزل «برای شهید حججی» از دیگر سروده‌های این کتاب درباره شهدای مدافع حرم است که در آن به گوشه‌ای از سخنان مقام معظم رهبری درباره این شهید نیز پرداخته شده است. «بندگی کن»، «راز جاودانگی»، «بندیش و بندیش» «توبه سحر» و «بهشت ذکر» نیز از دیگر غزلیات این کتاب در فضای عرفانی و اخلاقی است. شاعر در این کتاب تلاش کرده است تا با رویکردی به سبک تعلیمی و همچنین از دیدگاه انتقادی به موضوعات اجتماعی آثاری را ارائه دهد. او به برخی از مشکلات روزمره جامعه کنونی نیز پرداخته است. نجوایی با امامان شهدا و سروده‌هایی درباره ائمه اطهار (ع) از دیگر موضوعات این کتاب است که در دو فصل جداگانه به آن پرداخته شده است. دیگر سروده‌های این کتاب نیز شامل دوبیتی و رباعی‌هایی در موضوعات گوناگون عرفانی، مذهبی و گاه دارای مناسبت‌های تقویمی و تاریخی است.

ادبی هنری

بهترین‌های جشنواره فیلم فجر
از دریچه پاسداشت زبان فارسی

داوران جشنواره فیلم فجر از چشم‌انداز پاسداشت زبان فارسی در بیانیه خود از دست‌اندرکاران فیلم‌های «هفت بهار نارنج» و «غرب» قدردانی کردند. به گزارش خبرگزاری کتاب ایران، گروه کارشناسان پس از بررسی آثار سینمایی جشنواره چهل‌ویکم فیلم فجر نتایج را اعلام کردند. در بخشی از بیانیه داوران این بخش آمده است: «در پاره‌ای از فیلم‌های امسال بهره‌گیری از عناصر مختلف برای پاسداشت زبان فارسی اتفاق افتاده که شایسته است در آینده بیش از پیش بازتاب یابد، فیلم «در آغوش درخت» کوشیده است فضایی شاعرانه بیافریند و فیلم «این پرونده باز است» از آموزه‌های فردوسی و ابولعی سینا بهره‌جسته که این امر ستودنی است، اما کافی نیست. گروه کارشناسان، دواثر را به‌عنوان آثار برگزیده خویش معرفی می‌کند: فیلم برگزیده «هفت بهار نارنج» را به دلیل احترام به ادبیات و زبان فارسی، پدید آوردن فضایی کاملاً ایرانی، بهره‌گیری از شعر دیروز و امروز و موسیقی ایرانی و استفاده از ظرایف زبانی مردم کوچه و بازار و همچنین فیلم برتر «غرب» را به دلیل تاکید بر اقتدار ایران و زودون گستره مهین از آرایش دشمنان اتحاد و پیوستگی ایران و همچنین بهره‌گیری از گویش‌های محلی ایرانی و بهره‌گیری از شعر فارسی از زبان قهرمان در پایان‌بندی زیبایی این فیلم (با خوانش شعر وحشی بافقی توسط سردار شهید بروجرودی).

طنین وحدت نغمگی در تالار رودکی

کنسرت ارکستر «سازینه» با حضور استادان برجسته مناطق مختلف ایران و با موضوع وحدت نغمگی اقوام برگزار شد. به گزارش انجمن موسیقی ایران، تازه‌ترین کنسرت ارکستر «سازینه» به سرپرستی پیمان یزگنیا با حضور استادان برجسته مناطق مختلف ایران و با موضوع وحدت نغمگی اقوام، توسط این انجمن در تالار رودکی برگزار شد. این کنسرت با حضور هنرمندانی از اقوام مناطقی مانند گیلان، مازندران، آذربایجان، بختیاری، کردستان، بلوچستان، ترکمن، لرستان، کهگیلویه و بویراحمد، خراسان و اعراب ایران به مناسبت دهه مبارک فجر روی صحنه رفت. کنسرت «سازینه» با مقدمه‌ای از شرتانوازی آغاز و قطعات «غربتی و حیران حیرانه» و «حیران نازه و لیلو» به زبان‌های گیلانی و کردی اجرا شد، در ادامه قطعه «مدلاسیون سیت بیارم»، «تیه جان‌وتی مله سنگ تر اشون»، بلال جونکی و دی گلمی» و «حیدر بابا» به ترتیب از مناطق لرستان، مازندران، بختیاری و بویراحمد در این برنامه اجرا شدند. هنرمندان این کنسرت که وحدت نغمگی اقوام را یک صدا اجرا می‌کردند، در ادامه قطعاتی از مناطق خراسان، بلوچستان، ترکمن و جنوب ایران را نواختند و در پایان اجرای خود را با قطعه «فرزند ایران» به پایان رساندند.